

Jesaja 37

- 1 Zodra koning Hizkia dat hoorde, gebeurde het dat hij zijn kleren scheurde, zich in een rouwgewaad hulde en het huis van de HEERE binnenging.
- 2 Verder stuurde hij Eljakim, het hoofd van de hofhouding, Sebna, de schrijver, en de oudsten van de priesters, gehuld in rouwgewaden, naar Jesaja, de profeet, de zoon van Amoz.
- 3 Zij zeiden tegen hem: Dit zegt Hizkia: Deze dag is een dag van benauwdheid, bestraffing en belediging; ja, de kinderen staan op het punt geboren te worden, maar er is geen kracht om te baren.
- 4 Misschien zal de HEERE, uw God, de woorden horen van de commandant, die zijn heer, de koning van Assyrië, gestuurd heeft om de levende God te honen, en zal Hij hem straffen om de woorden die de HEERE, uw God, gehoord heeft. Wilt u dan een gebed opzenden voor het overblijfsel dat er nog te vinden is?
- 5 Toen kwamen de dienaren van koning Hizkia bij Jesaja.
- 6 En Jesaja zei tegen hen: Dit moet u tegen uw heer zeggen: Zo zegt de HEERE: Wees niet bevreesd voor de woorden die u gehoord hebt, de woorden waarmee de knechten van de koning van Assyrië Mij gelasterd hebben.
- 7 Zie, Ik geef een geest in hem, dat hij een gerucht zal horen en zal terugkeren naar zijn land. Dan zal Ik hem in zijn land door het zwaard neervellen.
- 8 Toen keerde de commandant terug en trof de koning van Assyrië aan, in strijd gewikkeld met Libna. Hij had namelijk gehoord dat hij uit Lachis was vertrokken.
- 9 Toen Sanherib over Tirhaka, de koning van Cusj, hoorde zeggen: Hij is uitgetrokken om tegen u te strijden – toen hij dat hoorde, stuurde hij opnieuw gezanten naar Hizkia om te zeggen:
- 10 Dit moet u tegen Hizkia, de koning van Juda, zeggen: Laat uw God, op Wie u vertrouwt, u niet bedriegen door te zeggen: Jeruzalem zal niet in de hand van de koning van Assyrië gegeven worden.
- 11 Zie, u hebt zelf gehoord wat de koningen van Assyrië met al de landen hebben gedaan door ze met de ban te slaan. En zou ú dan gered worden?
- 12 Hebben de goden van de volken die mijn vadersen te gronde gericht hebben, hen gered: Gozan, Haran, Rezef en de zonen van Eden die in Telassar waren?
- 13 Waar is de koning van Hamath, de koning van Arpad, de koning van de stad Sefarvaïm, van Hena en van Ivva?
- 14 Toen Hizkia de brieven uit de hand van de gezanten had ontvangen en die had gelezen, ging hij op naar het huis van de HEERE. Vervolgens spreidde Hizkia die brieven uit voor het aangezicht van de HEERE,
- 15 en Hizkia bad tot de HEERE:
- 16 HEERE van de legermachten, God van Israël, Die tussen de cherubs troont, U bent het, U alleen bent de God van alle koninkrijken van de aarde, Ú hebt de hemel en de aarde gemaakt.
- 17 Neig, HEERE, Uw oor, en luister; open, HEERE, Uw ogen en zie. Hoor al de woorden van Sanherib die hij gestuurd heeft om de levende God te honen.
- 18 Het is waar, HEERE, de koningen van Assyrië hebben al die landen met hun grondgebied verwoest, 19 en hun goden hebben zij prijsgegeven aan het vuur. Het waren immers geen goden, maar het was het werk van mensenhanden, hout en steen. Daarom hebben zij die vernield.
- 20 Nu dan, HEERE, onze God, verlos ons uit zijn hand. Dan zullen alle koninkrijken van de aarde weten dat U de HEERE bent, U alleen.
- 21 Toen stuurde Jesaja, de zoon van Amoz, deze boodschap naar Hizkia: Zo zegt de HEERE, de God van Israël: Wat u tot Mij gebeden hebt met betrekking tot Sanherib, de koning van Assyrië, heb Ik gehoord.
- 22 Dit is het woord dat de HEERE over hem gesproken heeft: De maagd, de dochter van Sion, veracht u, zij bespot u, de dochter van Jeruzalem schudt het hoofd achter u.

23 Wie hebt u gehoond en gelasterd? Tegen Wie hebt u de stem verheven en uw ogen hoogmoedig opgeheven? Tegen de Heilige van Israël!

24 Door uw dienaren hebt u de Heere gehoond en gezegd: Met mijn talrijke strijdwegens heb ik de hoge bergen bestegen, de flanken van de Libanon. Ik hak zijn statige ceders, zijn mooiste cipressen om. Ik kom tot op zijn hoogste top, tot in zijn weelderig groeiend woud.

25 Ik heb gegraven en water gedronken, ik heb met mijn voetzolen alle rivieren van de belegerde plaatsen drooggelegd.

26 Hebt u dan niet gehoord dat Ik, de Heere, dit lang tevoren gedaan heb, en dat Ik dit vanaf de dagen van weleer heb bewerkstelligd? Nu heb Ik het doen komen: u bent er om de versterkte steden tot puinhopen te verwoesten.

27 Daarom waren hun inwoners machteloos, waren zij ontsteld en beschaamd, werden zij als gras op het veld of groene grasscheutjes, als gras op de daken, of een veld koren voordat het overeind staat.

28 Maar uw zitten, uw uitgaan, uw thuiskomen ken Ik, en uw tekeergaan tegen Mij.

29 Omdat u tegen Mij tekeer bent gegaan, en uw hoogmoed is opgeklommen tot in Mijn oren – zal Ik Mijn haak in uw neus slaan en Mijn bit tussen uw lippen, en Ik zal u doen terugkeren langs de weg waarover u bent gekomen.

30 En dit zal voor u het teken zijn: men zal dit jaar eten wat vanzelf gegroeid is, in het tweede jaar wat daarvan weer opkomt; in het derde jaar moet u zaaien en maaien, en wijngaarden planten en de vruchten daarvan eten,

31 want opnieuw zal wat ontkomen, wat overgebleven is van het huis van Juda, wortel schieten naar beneden toe en vrucht dragen de hoogte in,

32 want van Jeruzalem zal uitgaan wat overgebleven is, en wat ontkomen is, van de berg Sion. De naderbij van de HEERE van de legermachten zal dit doen.

33 Daarom, zo zegt de HEERE over de koning van Assyrië: Hij zal deze stad niet binnenkomen, daar geen pijl in schieten, haar met geen schild tegemoetkomen, en tegen haar geen belegeringsdam opwerpen.

34 Langs de weg waarover hij gekomen is, zal hij terugkeren, maar deze stad zal hij niet binnenkomen, spreekt de HEERE.

35 Want Ik zal deze stad beschermen door haar te verlossen, omwille van Mijzelf en omwille van David, Mijn dienaar.

36 Toen trok de engel van de HEERE ten strijde en sloeg in het legerkamp van Assyrië honderdvijfentachtigduizend man neer. Toen men de volgende morgen vroeg opstond, zie, het waren allemaal dode lichamen.

37 Daarop brak Sanherib, de koning van Assyrië, op. Hij trok weg en keerde naar zijn land terug; en hij bleef in Ninevé.

38 Het gebeurde nu, toen hij zich in het huis van Nisroch, zijn god, neerboog, dat Adrammelech en Sarezar, zijn zonen, hem met het zwaard doodden. Zij ontkwamen naar het land Ararat, en Esar-Haddon, zijn zoon, werd koning in zijn plaats.

De poging Jeruzalem te onderwerpen vergt het uiterste van koning Hizkia.

Sanherib, de koning van Assur trok met zijn legers richting het zuiden. Hij liet een spoor van vernielingen achter zich. Inmiddels waren de meeste versterkte steden van Juda gevallen. Het platteland had zwaar te lijden onder deze overmacht. Koning Hizkia zag het allemaal gebeuren. Hij voelde hoe het net langzaam maar zeker sloot rondom Jeruzalem. Het was vermoedelijk al maanden aan de gang. Men schat in – gezien de voorzegging van de HEERE tegen het eind van de hoofdstuk

over de oogst – dat de actuele situatie zich voordeed in de maanden maart/april van het jaar 701 v Chr. Volgens sommigen duurde het tot oktober/november. Op zich komt dit overeen met het feit dat de oorlogen in de wintertijd stil lagen. Op het moment dat het voorjaar zich aandiende in 701 v Chr. zal koning Sanherib met een groot leger richting het westen getrokken zijn. Uit de profane geschiedenis weten we dat hij zich langs de kust naar het Zuiden bewoog. Onderweg onderwierp hij de steden Tyrus en Sidon. Hij trok verder en ook de Filistijnse stadsstaten waren een willoze prooi voor dit enorme leger. Koning Hizkia had zich in de coalitie opgeworpen tegen de overheersing door Assur. Hij had de Filistijnse koning van Ekron nog onder zijn hoede genomen, toen die weigerde mee te doen. Na het Filistijnse gebied moest ook Juda eraan geloven. Voorzichtig kwam koning Hizkia vragen wat de vredesvoorwaarden waren? Hoewel hij het volle pont aan goud en zilver opbracht richtten de pijlen van Sanherib zich toch op Jeruzalem. Hoewel de HEERE en Zijn profeet Jesaja deze onbetrouwbaarheid van de koning van Assur zwaar bekritiseerden, waren ze toch niet gelukkig met de politiek die koning Hizkia had gevoerd naast zijn reformatie. Koning Hizkia kwam onder kritiek van de HEERE te staan vanwege zijn steunen op Egypte en zijn coalitie met de zuidelijke landen tegen Assur. God nam hem deze dubbelhartigheid kwalijk. De koning had duidelijk een gelovige maar ook een politieke benadering van de spanningen. God vroeg via de profeet Jesaja – net als van zijn vader Achaz – echt onverdeeld vertrouwen. Jesaja 7:9b *Indien u niet gelooft, voorwaar, u zult geen stand houden.* Hoewel koning Hizkia als gelovig mens totaal anders in elkaar stak als zijn vader, had ook zijn optreden iets van het verdelen van de kansen. Toch is Hizkia een koning waar de Bijbel onverdeeld enthousiast over is. Wanneer we de profetische beoordeling uit het boek Koningen lezen, dan wordt hij gezien als bijzonder gelovig en gehoorzaam aan God. 2 Koningen 18:3 *Hij deed wat juist was in de ogen van de HEERE, overeenkomstig alles wat zijn vader David gedaan had.* Een ding wordt ook wel duidelijk; hij koning Hizkia heeft de leiding. Zijn dienaren voeren zijn opdrachten nauwgezet uit. Ook voelen ze goed aan hoe de koning er in staat. Het volk dat de instructie kreeg niet met de vijand in discussie te gaan vanaf de muur, hield zich daar stipt aan. Toen de afgevaardigden van Hizkia terugkwamen van de ontmoeting met de rabsake hadden ze hun kleren gescheurd. Ook Hizkia scheurde zijn kleren toen hij het slechte nieuws vernam. Daarbij hij nog eens over zijn kleding een rouwkleed. Daarmee zette hij opnieuw de toon. Zijn dienaren volgen hem ook hierin. Iedereen mocht zien hoe de koning er in stond. Ook gebeurt er iets opmerkelijks. Veel koningen zouden de profeet geroepen hebben en – via hem – zich tot God gericht hebben, maar koning Hizkia gaat persoonlijk naar de tempel. Koning Hizkia heeft een persoonlijke relatie met God. Hij verschijnt voor God om met God te spreken over de situatie. De koning is ook zelf een *gezalfde van de HEERE* en er zijn bijzondere beloften van God voor het huis van David, in wiens lijn Hizkia koning was. Jesaja 37:1 *Zodra koning Hizkia dat hoorde, gebeurde het dat hij zijn kleren scheurde, zich in een rouwgewaad hulde en het huis van de HEERE binnenging.*



Zegel van koning Hizkia gevonden.

Assyrische teksten.

De belangrijkste buitenbijbelse tekst over de episode van Sanherib en Hizkia is het verslag van Sanheribs derde veldtocht. Deze staat beschreven in de annalen van Sanherib op de zogenoemde Rassam-cylinder (700 vóór Christus) en het zogenoemde Taylorprisma (691 vóór Chr.). De tocht, in 701 vóór Christus, leidde naar het kustgebied van Phoenicië en het gebied der Filistijnen, waar Sanherib met zijn strijdmacht het Assyrische gezag herstelde en schatting van de vorsten langs de kust en van enkele Transjordaanse koningen ontving. Twee confrontaties zijn uitgebreid beschreven. Ten eerste: de tegenstand van de Filistijnse stad Ekron, die eerder gemene zaak gemaakt had met Hizkia, en die bij de Assyrische opmars de hulp van Egypte had ingeroepen, hetgeen uitliep op een veldslag bij Elteke in de kustvlakte. Ten tweede: de onbuigzaamheid van Hizkia, die ertoe leidde dat delen van Juda ingenomen werden en overgedragen werden aan vorstendommen in de kustvlakte en tot de belegering van Jeruzalem, die Hizkia met zware schatting probeerde af te kopen. De vorst van Ekron, Padi, die bij deze verwickelingen een rol speelde, is ook bekend van een monumentale inscriptie die in Tel Migne/Ekron zelf opgegraven is. De zogenoemde Azekah-inscriptie, waarin de Assyrische strijd tegen het Juda van Hizkia beschreven is, is eveneens in verband gebracht met de veldtocht van 701 vóór Christus.

Het Taylorprisma.

691 vóór Christus.



Koning Hizkia pleit voor zijn volk met een favoriete term van Jesaja: de rest/overblijfsel.

De profeet Jesaja had de koning gewaarschuwd voor de komende dingen. Hoewel Jesaja een zware tijd voor Juda had voorspeld – vanwege de houding van de koning en zijn volk – liet koning Hizkia hem toch raadplegen. Daarmee accepteert hij ook het oordeel dat de profeet namens God had uitgesproken. Hij stuurt twee van de afgevaardigden naar Jesaja samen met enkele priester-oudsten. Wie goed oplet ziet dat deze mensen nu ook met rouwgewaden lopen. Zonder iets te zeggen is hun boodschap feitelijk al duidelijk. Jesaja 37:2 *Verder stuurde hij Eljakim, het hoofd van de hofhouding, Sebna, de schrijver, en de oudsten van de priesters, gehuld in rouwgewaden, naar Jesaja, de profeet, de zoon van Amoz.* Koning Hizkia kwam met een persoonlijke duiding van de situatie: Het was 1. een dag van benauwdheid en 2. van straf en 3. van belediging. Heel Jeruzalem was vervuld met grote zorgen over de nabije toekomst. Het zag er niet goed uit. Een beleg dreigde met alle gevolgen van dien. Assur dreigde en manipuleerde, maar Assur was ook oersterk. Hizkia erkent dat het een straf van God is over Juda en Jeruzalem. Jesaja had dat namens de HEERE gezegd. Hij aanvaardt die straf ook. Uiteindelijk is Sanherib Jeruzalem niet binnengevallen, maar in Juda heeft hij – volgens hemzelf – 46 vestingsteden aan zich onderworpen. Hij lag met zijn leger in Lachis – een Judese stad – maar ieder kon aanvoelen wat de gevolgen zijn van het optreden van de koning van Assur en zijn grote leger voor het volk van Juda; plundering, vernietiging, moorden, verkrachting en het wegvoeren van mensen. Maar het was ook een dag van zware belediging. Zelden is de God van Israel zo diep beledigd dan door Sanherib en zijn rabsake. Jesaja had al de vergelijking gemaakt met een vrouw die op het punt van baren staat. Jesaja 26:17 *Zoals een zwangere vrouw die op het punt staat te baren, ineenkrimpt en het uitschreeuwt in haar weeën, zo waren wij voor Uw aangezicht, HEERE.* Hizkia meldt dat het nog een graadje erger is: Juist op het moment van de geboorte ontbreekt alle kracht. Dit is zeer gevaarlijk voor de moeder, lees: de benauwdheid zal Jeruzalem fataal worden. Jesaja 37:3 *Zij zeiden tegen hem: Dit zegt Hizkia: Deze dag is een dag van benauwdheid, bestraffing en*

belediging; ja, de kinderen staan op het punt geboren te worden, maar er is geen kracht om te baren. Hizkia hoopt dat de profeet de woorden van de rabsake en die van koning Sanherib nog eens goed tot zich door laat dringen. Mag iemand God zo diep beledigen? Laat God dat over Zijn kant gaan? Sommigen zullen denken dat koning Hizkia een punt zoekt waar God gevoelig voor is, maar we moeten niet voorbijgaan aan de oprechte gevoelens van de koning die niet kan hebben wanneer iemand zijn God zo bespot. Wie aan de HEERE komt, komt aan koning Hizkia. En dan nog iets. De HEERE en de profeet staan in hun recht wanneer ze harde straffen toepassen tegen de bevolking van Juda. In hoeverre was de afgodendienst niet de dagelijkse praktijk geworden van duizenden en nog eens duizenden Judeeërs? Koning Hizkia had bij wijze van spreken persoonlijk hun afgodjes moeten weghalen compleet met de altaartjes waar iedereen over leek te beschikken, om het geloof weer te richten op de God van Israel in Jeruzalem en het ene altaar aldaar. Dat mag dan waar zijn, maar was er ook niet een deel van de bevolking die zich daar niet aan bezondigd had? Goed, het zal een minderheid zijn, maar toch waren er veel mensen die niet meegegaan waren met *de geloofsafval* van Juda. Voor Jesaja is *de rest* of *de minderheid* juist een geveleugeld woord. Als er iemand gevoelig is voor dit argument – waarmee koning Hizkia een beroep doet op Gods redding – dan is het wel Jesaja. Hij heeft NB op Gods advies zijn zoon *Sjear Jashub* genoemd; *een rest keert terug*. Zou God dan nu geen medelijden hebben met die *rest*? Jesaja 7:3 Zou hij hen niet uitredden? Jesaja 37:4 *Misschien zal de HEERE, uw God, de woorden horen van de commandant, die zijn heer, de koning van Assyrië, gestuurd heeft om de levende God te honen, en zal Hij hem straffen om de woorden die de HEERE, uw God, gehoord heeft. Wilt u dan een gebed opzenden voor het overblijfsel dat er nog te vinden is?* Koning Hizkia heeft het tegen de profeet Jesaja over 'uw God'. Die term verraad enige spanning tussen de profeet en de koning. De HEERE en de profeet stonden van harte achter de hervormingen van koning Hizkia, maar zijn politieke opvattingen deelden zij niet. Hizkia vormde met o.a. de Filistijnen en Tyrus en Sidon een coalitie tegen Assur en zocht hulp van Egypte. Dat kwam hem op kritiek te staan.

Inscriptie over de val van Lachis.



Ruïne van Lachis.

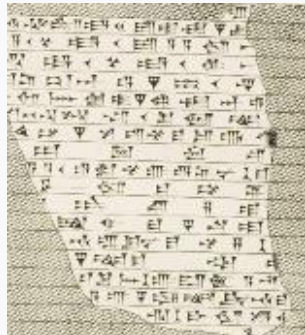


De profeet Jesaja komt met een geruststellende boodschap voor koning Hizkia.

Terwijl de koning zich naar het tempel begaf om uiting te geven aan zijn gevoelens en zorgen bij de HEERE, haastten zijn dienaren zich naar de profeet Jesaja. Ze zullen de profeet verslag gedaan hebben van het 'gesprek' dat ze hadden gevoerd met de Assyrische rabsaké voor de poort. Jesaja 37:5 *Toen kwamen de dienaren van koning Hizkia bij Jesaja.* Ze zullen – net zoals ze dit bij koning Hizkia deden – uiting gegeven hebben aan hun grote zorgen. De rabsaké was bijna alleen aan het woord geweest en had alle verbale pijlen waar hij over beschikte, wel ongeveer tegen Jeruzalem afgeschoten. Ondanks het feit dat er veel bluf bij zat en hij niet anders deed dan de wilskracht van Jeruzalem breken, kon niet ontkend worden dat hij met een imposant leger naar de stad was verschenen. Menselijkerwijs gesproken waren de laatste dagen in vrijheid van Jeruzalem aangebroken. De vraag was niet *of* maar *wanneer* de stad zou vallen. Ze hadden van de weeromstuit hun kleren gescheurd en de koning gaf daarbij ook nog eens met een rouwkleed uiting aan zijn

geschoktheid. Wat hen en de koning schokte was de ongepolijste aanval op het geloof en de God van Israel. Hoe kon Assur de God van Israel op een lijn stellen met de goden van hout en steen en metaal. Dat waren afgoden die door mensenhand gemaakt waren, terwijl de God van Israel *de levende God is, Die troont tussen de cherubs*. Jesaja kon de afgezanten van de koning meteen bemoedigen. De lastering van Gods Naam was de profeet en de HEERE niet ontgaan, integendeel. Het is veiliger om een leeuw een klap op zijn kop te geven, dan de Naam van de Allerhoogste door het slijk te halen. Jesaja 37:6 *En Jesaja zei tegen hen: Dit moet u tegen uw heer zeggen: Zo zegt de HEERE: Wees niet bevreesd voor de woorden die u gehoord hebt, de woorden waarmee de knechten van de koning van Assyrië Mij gelasterd hebben*. God zal de koning van Assur een gerucht laten horen waar hij zo van schrikt dat hij pardoes besluit om de strijd op te geven en met zijn leger terug te keren naar Assur. In Assur zal God persoonlijk met koning Sanherib afrekenen. Jesaja 37:7 *Zie, Ik geef een geest in hem, dat hij een gerucht zal horen en zal terugkeren naar zijn land. Dan zal Ik hem in zijn land door het zwaard neervellen*. Feitelijk is dat ook gebeurd, zij het niet direct. In 681 v Chr. is koning Sanherib – op het moment dat hij zich voor zijn god neerboog – gedood door twee van zijn zonen. In de tussentijd is Sanherib nooit weer voor Jeruzalem's muren verschenen. Het heeft er alle schijn van dat Sanherib – die met de zogenoemde Rassam-cylinder en andere inscripties zijn roem voor het nageslacht heeft willen verhogen – zo'n diepe vernedering als voor de muren van Jeruzalem niet heeft overleefd. Dat er iets gebeurd is, wordt bevestigd door de delegatie uit Babel die koning Hizkia even later kwam feliciteren met zijn herstel van ziekte. Hizkia was een koning om rekening mee te houden. Jesaja 39 Het respect voor de God van Israel en koning Hizkia was wereldwijd verhoogd, door de geweldige nederlaag van Sanherib.

Azeka Inscriptie



De tekst van het eerste fragment ontdekt (K.6205),
gepubliceerd in [Rawlinson 's editio princeps](#)

Materiaal [Klei](#)

schrift [Akkadisch spijkerschrift](#)

gemaakt c.700 BC

ontdekt Midden van de 19e eeuw.

In deze – in de bibliotheek van Nineve gevonden – inscriptie doet Sanherib verslag van de veldtocht tegen Juda: ‘En aangaan de Hizkia van Juda, die zich aan mijn juk niet had onderworpen – 46 zijner vast ommuurde steden en de talloze kleine steden in hare omgeving belegerde ik met de vernielende werking der stormrammen en de aanval van de belegeringsmachines met de strijd van het voetvolk (..) en ik veroverde ze. 200150 lieden, groot en klein, mannen en vrouwen paarden muilieren, ezels, kamelen, runde ren en kleinvee zonder getal voer de ik daaruit weg en beschouwde dit alles als buit. Hem (Hizkia) sloot ik op als een vogel in een kooi, in Jeruzalem, zijn residentie stad op. Schansen wierp ik tegen hem op, en wie uit zijn stadspoort uitkwam die bestrafte ik.’ Het relaas eindigt met de opsomming van de door Hizkia betaalde tribuut.

De commandant gaat voor nadere orders naar zijn koning.

Na zijn 'gesprek' – voor de muur van Jeruzalem met de afgezanten van koning Hizkia – keerde de commandant van het Assyrische leger terug naar Lachis. Hij ging terug voor nieuwe orders. Het zag er naar uit dat Jeruzalem de poort gesloten hield. Er was geen sprake van vrijwillige overgave. Wanneer ze de stad zouden willen inlijven, zouden ze ervoor moeten strijden. Zo te zien ging de commandant alleen. Hij liet het grote leger waarmee hij tegen Jeruzalem was opgetrokken, achter voor de poorten van de stad. Jesaja 36:2 *De koning van Assyrië zond de commandant van Lachis naar Jeruzalem, naar koning Hizkia, met een sterke legermacht.* Ondertussen was de situatie danig gewijzigd. Sanherib had Lachis verlaten en was in strijd verwickeld met Libna, dichtbij Lachis. De commandant had reeds begrepen dat hij de koning niet langer in Lachis zou treffen. Jesaja 37:8 *Toen keerde de commandant terug en trof de koning van Assyrië aan, in strijd gewikkeld met Libna. Hij had namelijk gehoord dat hij uit Lachis was vertrokken.*

De tell van Libna en de kaart waarop de stad te vinden is boven Lachis.



Koning Sanherib richt zijn pijlen op het Godsvertrouwen van Hizkia.

Koning Sanherib had te maken met een situatie die zich in snel tempo wijzigde. Hij had een groot deel van zijn leger met de commandant naar Jeruzalem gezonden om de stad te belegeren. Mogelijk had hij in gedachten zich bij deze legermacht aan te sluiten met de divisies die hem ter beschikking stonden. Maar vanuit het noorden rukten vijandelijke troepen in zijn richting. Terwijl hij met zijn troepen de legerplaats verlaat om de aanval bij Libna af te slaan, bereiken hem berichten dat vanuit het zuiden Tirhaka met zijn troepen uit Egypte op weg is naar hem toe. Tirhaka is koning van Cusj, zoals het zuidelijke deel van Egypte in deze tijd genoemd wordt. Daar zul je Egypte hebben, die zijn steun had toegezegd aan de coalitiegenoten, zal Sanherib gedacht hebben. Strijden op drie fronten lijkt – zelfs wanneer men over een sterk leger beschikt – geen handige tactiek. Om die reden kiest Sanherib er vermoedelijk voor om zich tot twee opponenten te beperken. Ondertussen wil hij Jeruzalem nog verder de stuipen op het lijf wil jagen met bedreigende taal. Hij schreef een brief op poten en stuurde zijn commandant daarmee terug naar koning Hizkia. Die zou hem toch moeten genezen om zelfs maar te denken aan een confrontatie met Assur. Jesaja 37:9 *Toen Sanherib over*

*Tirhaka, de koning van Cusj, hoorde zeggen: Hij is uitgetrokken om tegen u te strijden – toen hij dat hoorde, stuurde hij opnieuw gezanten naar Hizkia om te zeggen: Feitelijk werd opnieuw eenzelfde argument ingebracht dat tot overgave van Jeruzalem moest leiden. Sanherib vertrouwde het toe aan papier. De koning van Assur zette nu alles op de kaart van *het geloof* en *het godsvertrouwen*. Vermoedelijk had hem – via de spionnen in de stad – het bericht bereikt dat koning Hizkia van de profeet van de HEERE de verzekering had gekregen dat Assur Jeruzalem niet binnen zou komen. Hij zette alles op alles om het geloof in de God van Israel te ondermijnen. Jesaja 37:10 *Dit moet u tegen Hizkia, de koning van Juda, zeggen: Laat uw God, op Wie u vertrouwt, u niet bedriegen door te zeggen: Jeruzalem zal niet in de hand van de koning van Assyrië gegeven worden.* Opnieuw komt hij met het argument dat Assur veel landen – en dus ook hun goden – had onderworpen. Jesaja 37:11 *Zie, u hebt zelf gehoord wat de koningen van Assyrië met al de landen hebben gedaan door ze met de ban te slaan. En zou ú dan gered worden?* Omdat de goden in die tijd alles bepaalden voor het gevoel van de mensen – in Israels geval was dit ook zo – beschreef de koning het als de overwinning van zijn god op de goden. Hij haalde er zelfs de overwinningen van zijn voorvaderen bij. Jesaja 37:12 *Hebben de goden van de volken die mijn vadersen te gronde gericht hebben, hen gered: Gozan, Haran, Rezef en de zonen van Eden die in Telassar waren?* Het gaat in eerste instantie om gebieden die rondom de rivier de Eufraat worden gevonden, om later af te dalen naar Syrië. Jesaja 37:13 *Waar is de koning van Hamath, de koning van Arpad, de koning van de stad Sefarvaim, van Hena en van Ivva?**

Koning Hizkia.



De profeet Jesaja.



Het gebed van koning Hizkia.

Ditmaal kwam de commandant met brieven van Assurs' koning Sanherib voor koning Hizkia. Die brieven werden Hizkia er hand gesteld en hij las ze. Zonder omwegen ging hij er mee naar de HEERE in de tempel van Jeruzalem. Voor Gods Aangezicht spreidde hij de brieven uit. Dan kon God – bij wijze van spreken – ook Zelf kennis nemen van de inhoud. Koning Hizkia was oprecht geschokt. Het ziet er niet naar uit dat hij de inhoud van de brief gebruikt als hefboom om God tot activiteit aan te zetten. Nee, de inhoud van de brief raakt koning Hizkia diep. Dit kan niet. Dit kan de HEERE niet over zijn kant laten gaan. Hier moeten repercussies volgen. Jesaja 37:14,15 *Toen Hizkia de brieven uit de hand van de gezanten had ontvangen en die had gelezen, ging hij op naar het huis van de HEERE. Vervolgens spreidde Hizkia die brieven uit voor het aangezicht van de HEERE, en Hizkia bad tot de HEERE. Hizkia noemt de NAAM van God voluit als 'HEERE van de legermachten'. Het is de NAAM van God die vanaf het begin van de koningentijd in de Samuëlboeken gebruikt wordt. Juist op het moment dat er iemand tussen God en Zijn volk inschuift – de koning – en de theocratie beëindigt*

lijkt, wordt zichtbaar in Gods NAAM dat Hij beschikt over grote macht en een hemels engelenleger. De twee Cherubs – te midden waarvan God troont op de ark van het verbond – weerspiegelen in goud de legermacht waardoor God Zich omgeven heeft. God is de God der goden en de koning van alle koningen op aarde. Hij is de Schepper van hemel en aarde. Met behulp van enkele Godsnamen legt koning Hizkia zijn hele overtuiging op tafel. Jesaja 37:16 *HEERE van de legermachten, God van Israël, Die tussen de cherubs troont, U bent het, U alleen bent de God van alle koninkrijken van de aarde, Ú hebt de hemel en de aarde gemaakt.* Hizkia doet een beroep op God om goed te kijken en te luisteren naar de aantijgingen van koning Sanherib van Assur. God kan dit zijns inziens niet over zijn kant laten gaan. Jesaja 37:17 *Neig, HEERE, Uw oor, en luister; open, HEERE, Uw ogen en zie. Hoor al de woorden van Sanherib die hij gestuurd heeft om de levende God te honen.* Natuurlijk heeft Assur grote macht en die landen en volken zijn zeker onderworpen, compleet met hun goden. Maar ja, dat zijn afgoden, gemaakt door mensen. Het is hout en steen meer niet. Daarom was het niet zo'n probleem ze te vernietigen, die goden. Jesaja 37:18,19 *Het is waar, HEERE, de koningen van Assyrië hebben al die landen met hun grondgebied verwoest, en hun goden hebben zij prijsgegeven aan het vuur. Het waren immers geen goden, maar het was het werk van mensenhanden, hout en steen. Daarom hebben zij die vernield.* Hizkia vindt dat het moment gekomen is waarop God kan laten zien Wie Hij is. Wanneer God Jeruzalem van de belegeraar zal bevrijden, dan zal de hele wereld weten Wie Hij is. Het zal voor alle mensen een misschien volstrekt ongedachte uitkomst zijn van de strijd tussen Assur en Jeruzalem, maar niet voor Hizkia. Hizkia hoopt en bidt dat God opkomt voor Zijn heilige Naam. Jesaja 37:20 *Nu dan, HEERE, onze God, verlos ons uit zijn hand. Dan zullen alle koninkrijken van de aarde weten dat U de HEERE bent, U alleen.*

Gebed van koning Hizkia.



God laat via Jesaja per direct weten wat Hij van Sanheribs brief vindt.

Het is heel bijzonder. Koning Hizkia had enkele mensen naar de profeet Jesaja gezonden en via hem bericht van God gekregen: 'De koning moest niet schrikken van de dreigementen en Godslasterlijke opmerkingen van de Assyrische commandant. God zou koning Sanherib door een gerucht naar huis doen terugkeren.' Vers 6,7 Of deze berichten elkaar gekruist hebben, is niet bekend. Wel is bekend dat koning Hizkia met de nieuwe informatie die via de brieven tot hem kwam, opnieuw naar God is gegaan. Hizkia was onthutst door de onverholten spot tegen de God van Israel, die van de brieven afdroop. Bijzonder is dat de HEERE het gebed van Hizkia in de tempel heeft gehoord en via de profeet Jesaja per direct laat merken dat de boodschap van Hizkia luid en duidelijk is overgekomen. Jesaja 37:21 *Toen stuurde Jesaja, de zoon van Amoz, deze boodschap naar Hizkia: Zo zegt de HEERE, de God van Israël: Wat u tot Mij gebeden hebt met betrekking tot Sanherib, de koning van Assyrië, heb Ik gehoord.* De HEERE blijkt de beledigingen die Hem zijn toegevoegd door Sanherib hoog op te nemen.

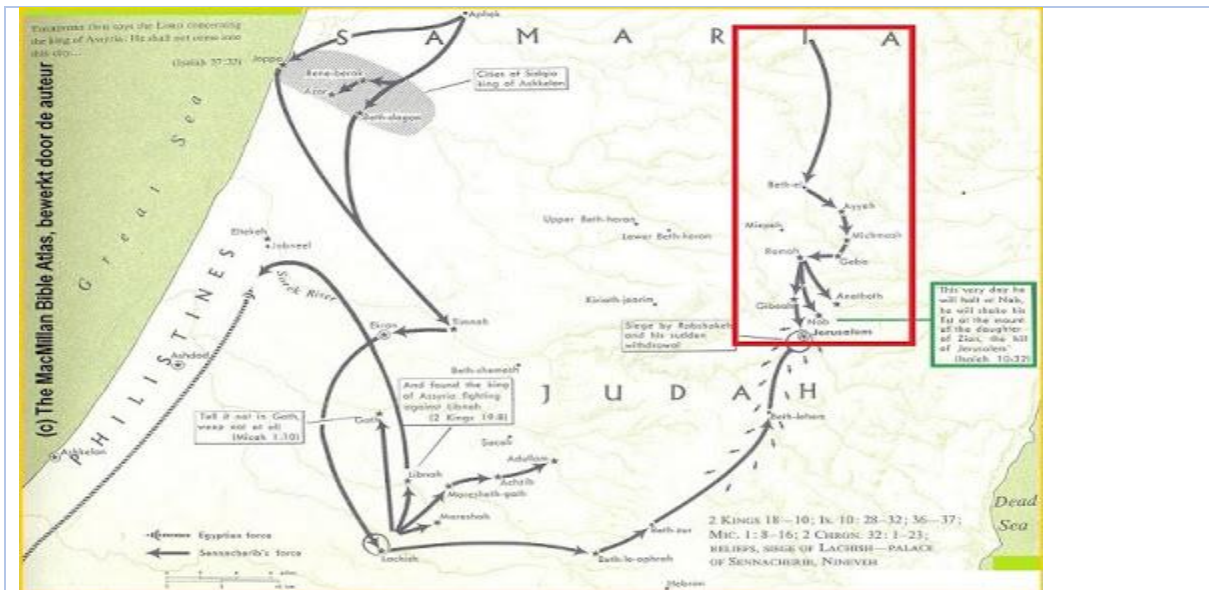
In plaats van nog langer de spot met Zich te laten drijven, zal God de kachel aanmaken met Assur. Jeruzalem zal Sanherib en zijn leger uitlachen. Sanherib moet wel weten wat hij doet. Een mens kan niet ongestraft de gek aansteken met de Heilige, de God van Israel. Jesaja 37:22,23 *Dit is het woord dat de HEERE over hem gesproken heeft: De maagd, de dochter van Sion, veracht u, zij bespot u, de dochter van Jeruzalem schudt het hoofd achter u. Wie hebt u gehoond en gelasterd? Tegen Wie hebt u de stem verheven en uw ogen hoogmoedig opgeheven? Tegen de Heilige van Israël!* Door de commandant had hij zijn grootspraak laten horen; 'Wat hij, Sanherib allemaal niet gepresteerd had. Hij had met zijn strijdswagen de hoogste bergen bestegen. Hij had de hoogste bomen omgehakt. Hij was iedereen de baas, wilde hij maar zeggen. Niemand was groter dan hij, Sanherib. Jesaja 37:24 *Door uw dienaren hebt u de Heere gehoond en gezegd: Met mijn talrijke strijdwegens heb ik de hoge bergen bestegen, de flanken van de Libanon. Ik hak zijn statige ceders, zijn mooiste cipressen om. Ik kom tot op zijn hoogste top, tot in zijn weelderig groeiend woud.* Hij is nog niet klaar, Sanherib. Hij had overal met succes naar water laten graven en al de culturen die zich rondom rivieren genesteld hadden, had hij overmeesterd. Jesaja 37:25 *Ik heb gegraven en water gedronken, ik heb met mijn voetzolen alle rivieren van de belegerde plaatsen drooggelegd.* Hoogmoed komt voor de val. Ook hier. God laat de koning van Assur zien dat hij niets buiten God omdoet. Integendeel. Het is net andersom. Uiteindelijk is Assur niet meer dan een uitvoerder van Gods plannen. Hij kon het alleen maar, omdat God hem ertoe in staat stelde. Jesaja 37:26 *Hebt u dan niet gehoord dat Ik, de Heere, dit lang tevoren gedaan heb, en dat Ik dit vanaf de dagen van weleer heb bewerkstelligd? Nu heb Ik het doen komen: u bent er om de versterkte steden tot puinhopen te verwoesten.* Misschien heeft Sanherib zich wel eens afgevraagd 'Hoe het toch kwam dat hij als een wals over de volken heen banjerde?' Hoe bestond het dat ze zo machteloos, zo ontsteld en beschaamd waren? Ze deden hem denken aan gras op het dak, dat even groen is als het regent maar al gauw geel wegtrekt. Jesaja 37:27 *Daarom waren hun inwoners machteloos, waren zij ontsteld en beschaamd, werden zij als gras op het veld of groene grasscheutjes, als gras op de daken, of een veld koren voordat het overeind staat.* Het is goed dat de spionnen van Sanherib meeluisteren. Zij zullen alles trouwhartig aan hun koning doorbrieven. Laat hij het maar horen. Dan begrijp hij misschien ook waarom hij zo op zijn gezicht is gegaan voor de muren van Jeruzalem. Een waarom hij 'met de staart tussen de benen' naar huis gevlucht is. Omdat hij een grote mond heeft gehad tegen de Allerhoogste, daarom! Jesaja 37:28,29 *Maar uw zitten, uw uitgaan, uw thuiskomen ken Ik, en uw tekeergaan tegen Mij. Omdat u tegen Mij tekeer bent gegaan, en uw hoogmoed is opgeklommen tot in Mijn oren – zal Ik Mijn haak in uw neus slaan en Mijn bit tussen uw lippen, en Ik zal u doen terugkeren langs de weg waarover u bent gekomen.*



Is Sanherib gevlucht door een gerucht of verslagen voor de poorten van Jeruzalem?

Er lijkt inderdaad sprake van tweeledige aanleiding voor de aftocht van koning Sanherib. In ons Bijbelgedeelte wordt er voornamelijk gesproken over *het gerucht* dat God zou laten rondgaan en dat voor Sanherib de aanleiding zou worden om – compleet met zijn leger – zijn biezen te pakken. Jesaja 37:7 *Zie, Ik geef een geest in hem, dat hij een gerucht zal horen en zal terugkeren naar zijn land. Dan zal Ik hem in zijn land door het zwaard neervellen.* Op andere plaatsen bij Jesaja horen we juist van een vernietigende slag die het leger van Assur oploopt vóór de muren van Jeruzalem. Jesaja 14:25 *Ik zal Assyrië verbreken in Mijn land, en op Mijn bergen zal Ik het vertrappen. Dan zal zijn juk van hen afglijden, en zijn last zal van hun schouder afglijden.* Vergelijk Jesaja 10:33/18:5 Het verslag van de zware slag die Assur is toegebracht voor de poorten van Jeruzalem wordt vermeld in vers 36. *Toen trok de engel van de HEERE ten strijde en sloeg in het legerkamp van Assyrië honderdvijfentachtigduizend man neer. Toen men de volgende morgen vroeg opstond, zie, het waren allemaal dode lichamen.* Velen zullen zich afvragen wat het nu is? Of het gerucht of de zware slag voor de poorten van Jeruzalem. Een reconstructie – van de gegevens die ons ter beschikking staan – leert dat het vermoedelijk een combinatie is van beide. Het zou in dat geval niet of/of zijn maar en/en.

De route van het leger van Assur.



Reconstructie van de aftocht van Sanherib.

Koning Sanherib lag met zijn leger bij de onderworpen Judese stad Lachis. Hij stuurde zijn commandant met een grote afdeling van het leger naar Jeruzalem. Jesaja 36:2 *De koning van Assyrië zond de commandant van Lachis naar Jeruzalem, naar koning Hizkia, met een sterke legermacht.* Aldaar vond het gesprek plaats tussen de commandant en de afgezanten van koning Hizkia. Het resulteerde in de gescheurde kleren van de afgezanten en het verslag aan koning Hizkia. Het signaal was duidelijk: 'Jeruzalem koos niet voor de overgave, maar had het wel te kwaad.' Koning Hizkia liet de profeet Jesaja op de hoogte brengen en vragen om te bidden voor de stad. Terwijl in de stad het geloof wordt gemobiliseerd, keert de commandant van Assur terug naar Lachis. Onderweg heeft het bericht hem bereikt dat koning Sanherib niet langer bij Lachis gelegerd is, maar opgetrokken naar Libna een stad noordelijk van Lachis. Wanneer de commandant bij koning Sanherib is en verslag doet, hoort men dat de Egyptische koning Sirhaka met een groot leger op weg is om de opstandige landen steun te verlenen. Wat te doen? De spionnen hebben gemeld hoe het er in geestelijke zin voorstaat in Jeruzalem. Er is grote angst en benauwdheid. Daar kan Assur op inspelen. Koning Sanherib wil met zijn leger het leger van Egypte opwachten, terwijl hij de commandant ditmaal met *een brief* naar Jeruzalem stuurt. In die *brief* probeert de koning van Assur nogmaals het geloof van koning Hizkia en de andere Jeruzalemse leiders te ondermijnen. Hij rekent echter volstrekt buiten de invloed en de macht van de God van Israel. God brengt het leger van Assur dat Jeruzalem belegerd een zware slag toe. 180.000 man sterven. Wanneer dit gerucht de koning van Assur – die bij Libna gelegerd is – bereikt kiest hij het zekere voor het onzekere. Hij is zijn halve legermacht verloren voor de muren van Jeruzalem, terwijl het leger van Egypte de confrontatie met hem zoekt. Sanherib besluit om per direct de strijd te beëindigen en huiswaarts te keren. Op deze wijze zijn zowel *het gerucht* – van de gevoelige klap die de legers van Assur hebben gekregen voor de poorten van Jeruzalem – als de nederlaag die God Assur toebracht bij Jeruzalem een voldoende verklaring voor beide zaken. Het verklaart ook dat niemand in de Bijbel vraagt *waarom* en *of* Sanherib niet getroffen is door Gods ingrijpen bij Jeruzalem. Dat is namelijk redelijk logisch. Hij was er niet. Sanherib was in Libna.

Wat overgebleven is van het huis van Juda zal wortel schieten naar beneden en vrucht dragen de hoogte in. De HEERE heeft goed en slecht nieuws. God heeft slecht nieuws voor Assur. Hij zal hem tot de terugtocht naar Assur dwingen. Het slechte nieuws voor Assur is goed nieuws voor Jeruzalem. Laten we eerlijk zijn. Er is heel wat gebeurd. De omgeving van Jeruzalem, het gebied van Juda is zwaar

beschadigd, de oogst, de versterkte steden, de dorpen en de boerderijen, er is niet zoveel meer van over. De mensen die hun toevlucht zochten tot Jeruzalem hebben het er levend afgebracht, maar dat was het dan ook wel ongeveer. Thuisgekomen in hun stad of dorp of op hun boerderij moesten ze de gevolgen voor hun rekening nemen. Maar er was hoop. De HEERE gaf Zijn volk hoop. Binnen drie jaar zou het leven zich herstellen. Drie jaar is een lange periode, maar niet onoverzienbaar. Ook zou er voedsel zijn gedurende die tijd. Het hield misschien niet over, maar er zou genoeg zijn om te overleven. Het eerste jaar zouden ze eten wat er nog van de oogst over was. Het tweede jaar zou van alles vanzelf opkomen van het vorige jaar. Pas in het derde jaar zouden de mensen weer genoeg opgebouwd hebben om zelf weer tot zaaien en planten over te gaan. Jesaja 37:30 *En dit zal voor u het teken zijn: men zal dit jaar eten wat vanzelf gegroeid is, in het tweede jaar wat daarvan weer opkomt; in het derde jaar moet u zaaien en maaien, en wijngaarden planten en de vruchten daarvan eten.* God vergelijkt de bevolking van Juda met het zaaien en oogsten van de gewassen. Van de gewassen groeien de wortels diep in de aarde en strekken de halmen zich hoog naar het zonlicht. Zo zal het ook gaan met de gemeenschap van Juda. Deze is zwaar uitgedund. Er zijn veel doden gevallen in het leger van Israël, maar ook onder de burgerbevolking. Een grote groep is meegenomen naar Assur.

De groei van planten vergeleken met de groei van het volk Israël.



Maar er zal een herstel komen van de gemeenschap van de stam Juda. Jeruzalem zal leegstromen nadat Assur zijn voeten gelicht heeft. Veel mensen die hun toevlucht tot de stad zochten keren naar huis om hun bestaan weer op te bouwen. Deze mensen noemt God met de ere naam 'wat overgebleven is' oftewel *de rest*. Tegelijkertijd zijn het de mensen die ontkomen zijn, die het geluk hadden een veilig heenkomen te vinden in Jeruzalem. Jesaja 37:31,32 *want opnieuw zal wat ontkomen, wat overgebleven is van het huis van Juda, wortel schieten naar beneden toe en vrucht dragen de hoogte in, want van Jeruzalem zal uitgaan wat overgebleven is, en wat ontkomen is, van de berg Sion. De na-ijver van de HEERE van de legermachten zal dit doen.*

God deed het voor Zichzelf en voor David.

Voor de koning van Assur had de HEERE minder goed nieuws. Hij kon Jeruzalem vergeten. Hij zou er zelfs geen verdedigingswal tegen opwerpen. Het aanleggen van een verdedigingswal behoorde tot de voorbereidingen voor een aanval. Van achter die wal zouden de schutters kunnen aanleggen op de stad, zonder zelf schietschijf te worden voor schutters op de muur. Voordat er überhaupt sprake zou zijn van een aanval, zou die al afgeslagen zijn. Jesaja 37:33 *Daarom, zo zegt de HEERE over de koning van Assyrië: Hij zal deze stad niet binnenkomen, daar geen pijl in schieten, haar met geen schild tegemoetkomen, en tegen haar geen belegeringsdam opwerpen.* De soldaten die de zware slag

– die de HEERE het leger van Assur toebracht – overleefden, zullen naar Libna gevlucht zijn en met de koning teruggekeerd naar Assur. Het kan goed zijn dat ze de route via de Middellandse Zee gekozen hebben. Dezelfde route waarlangs ze gekomen zijn. Jesaja 37:34 *Langs de weg waarover hij gekomen is, zal hij terugkeren, maar deze stad zal hij niet binnenkomen, spreekt de HEERE.* God gaat Jeruzalem verlossen. Hij doet dit voor Zichzelf en voor David, Zijn dienaar. Aanleiding voor de verlossing vormen de diepe beledigingen van de kant van Assur. De grievende opmerkingen aan het adres van de God van Israel hebben de zaak voor Assur zeker geen goed gedaan. God heeft nergens groter hekel aan dan aan hoogmoed en trots. Wie zichzelf verhoogd wordt door Hem diep vernederd. Zo ook Assur. Maar de HEERE deed het voor nog iemand, koning David. Aan hem had de HEERE toegezegd dat ‘er altijd iemand uit zijn familie op de troon van Jeruzalem zou zitten.’ God had dit beloofd met de zogenaamde *Nathansbelofte*. 2 Samuel 7:11-17 Ook had de HEERE gezegd dat Hij – als het nodig was – disciplinaire maatregelen zou nemen, maar de belofte bleef hoe dan ook staan: Altijd zou er iemand uit het huis van David op de troon van Israel zitten. Jesaja 37:35 *Want Ik zal deze stad beschermen door haar te verlossen, omwille van Mijzelf en omwille van David, Mijn dienaar.*

God maakt Zich sterk voor Jeruzalem.



Het is de engel van de HEERE Die korte metten maakte met het leger van Assur, voor zover het zich voor de poorten van Jeruzalem had gegroepeerd. Het werd een ware slachtpartij. Van de ene op de andere dag was een groot deel van het leger weggevaagd. Het getal is adembenemend ook als het – zoals sommigen menen – om 185 afdelingen zou gaan. Jesaja 37:36 *Toen trok de engel van de HEERE ten strijde en sloeg in het legerkamp van Assyrië honderdvijfentachtigduizend man neer. Toen men de volgende morgen vroeg opstond, zie, het waren allemaal dode lichamen.* Voor koning Sanherib was dit de aanleiding om een einde te maken aan de belegering van Juda en Jeruzalem en naar huis terug te keren. Hij ging terug naar Nineve en is nooit meer gewapenderhand in de buurt van de stad of het Judese land geweest. Jesaja 37:37 *Daarop brak Sanherib, de koning van Assyrië, op. Hij trok weg en keerde naar zijn land terug; en hij bleef in Ninevé.* Een kleine twintig jaar later is de koning vermoord. NB door twee van zijn eigen zonen. Een andere zoon nam de troon over. Het was Esar Haddon die regeerde van 681 – 668. Jesaja 37:38 *Het gebeurde nu, toen hij zich in het huis van Nisroch, zijn god, neerboog, dat Adrammelech en Sarezzer, zijn zonen, hem met het zwaard doodden. Zij ontkwamen naar het land Ararat, en Esar-Haddon, zijn zoon, werd koning in zijn plaats.*

Wachttoeren uit Hizkia's dagen opgegraven.

